

Zpráva o realizaci Regionálního akčního plánu pro mihuli ukrajinskou (*Eudontomyzon mariae*) v roce 2023

Vít Slezák, AOPK ČR, RP Olomoucko

3.1. Péče o biotop

Nebyla prováděna konkrétní péče o biotop.

3.2. Péče o druh

3.2.1. Snížení predančního tlaku rybí obsádky formou odlovů

Odlov pstruha potočního byl proveden na úseku Račinky mezi říčními km 0,2 a 1,5. Celková délka řešeného úseku tak činila 1,3 km. Dohromady zde bylo letos odloveno 78 jedinců pstruha ve velikosti mezi 5 a 21 cm. Ve zdejší populaci převažovaly zejména mladší ročníky pstruhů (1+ a 2+) s velikostí do 15 cm, jež tvořily cca 86 % všech odlovených ryb. Zbýlých 14 % představovaly starší kusy nad 15 cm (2+ a starší), jež jsou z pohledu predace mihulí nejrizikovější skupinou. Nejvíce velkých pstruhů bylo odloveno z úseku lázeňského parku, kde je přítomno několik jezů s hlubokými vývážšti. Všichni odlovení pstruzi byli po dohodě s místní rybářskou organizací vysazeni do nedalekého úseku Losinky v Rapotíně. Jiné druhy ryb nebyly v Račince zaznamenány.

Velikostní kategorie	Počet (ks)	Podíl (%)
5–10 cm	39	50,0
10–15 cm	28	35,9
15–20 cm	9	11,5
20–25 cm	2	2,6
Celkem ex.	78	100,0

Obr. 1 – Velikostní struktura pstruhů ulovených v roce 2023 v Račince.

3.3. Monitoring

Provedený monitoring mihulí v roce 2023 přinesl poněkud odlišné výsledky než v předchozích letech. Některé dříve zjištěné skutečnosti zůstávají v platnosti, jiné se však změnily. Předně mihule stále osídľují relativně dlouhý úsek Račinky mezi ř. km 0,0 a 1,5, tedy od ústí do Losinky po horní profil meandrů. Minohy však již nebyly zjištěny v úseku nad meandry mezi ř. km 1,5 a 1,7. Celková početnost mihulí však zůstává kriticky nízká, stejně jako abundance larev v náplavech (cca 1 ex. na 1 m² náplavu). Celková populace mihulí ke konci roku 2023 zřejmě nebude aktuálně čítat více než 100 až 200 larev (včetně metamorfů).

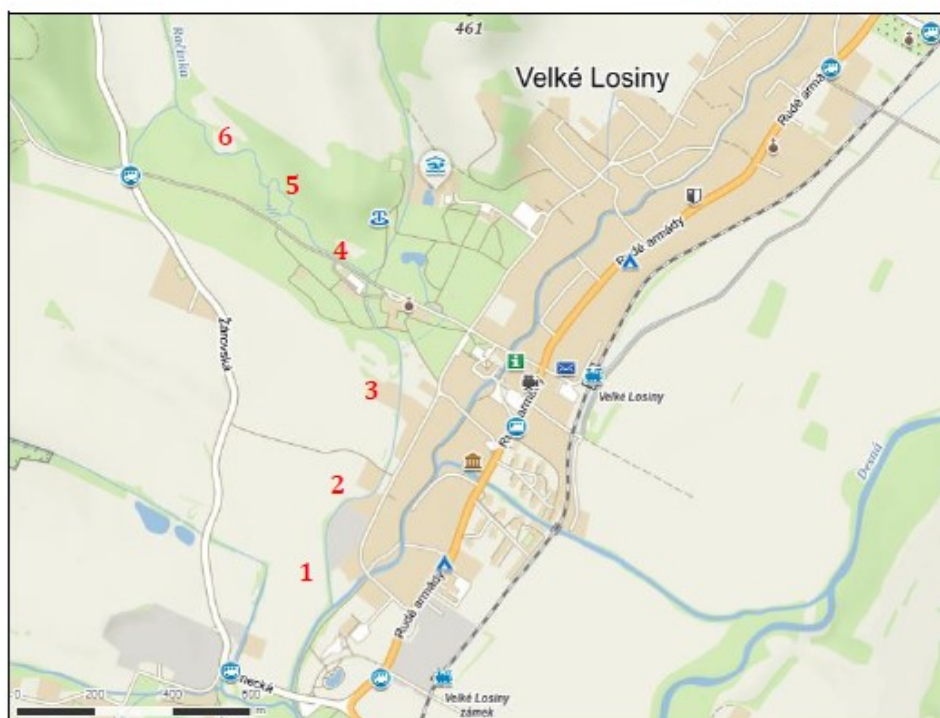
Věková struktura populace také nevykazuje vitální a perspektivní stav. V populaci jsou početně silně zastoupeny nejstarší ročníky larev a metamorfové. V letošním roce bylo uloveno dokonce 5 metamorfů (stejně jako loni), v předchozích třech letech to bylo podstatně méně, zpravidla jen jeden exemplář. Vyšší počet metamorfů v populaci posledních dvou let se zřejmě pozitivně odráží v úspěšné reprodukci. Je možné, že díky vyššímu zastoupení metamorfů v populaci bude tření na jaře roku 2024 opět úspěšné, v letech dalších však již značně nejisté.

Mírně povzbudivým zjištěním je nález mladých ročníků larev, a to včetně tohotočasných jedinců (2 ex.). To dokládá úspěšnou reprodukci mihulí na jaře letošního roku. Početnost letošních larev však bude velmi nízká, dvě larvy byly navíc uloveny na zcela odlišných místech. Příčinou vysoké mortality nejmladších ročníků larev bude zřejmě průchod extrémně silné bleskové povodně v srpnu letošního roku, během které se zcela naplnila kapacita koryta Račinky, místy došlo i k jejímu vyběžení. V regulovaných (narovnaných) úsecích Račinky došlo k úplnému odplavení nánosů až na hrubý minerální podklad. Vyplavený jemný materiál z nánosů byl pozorován na mnoha místech břehů, a to až 1 m nad běžnou hladinou vody. Je evidentní, že většina mladých larev byla spolu s nánosy vyplavena neznámo kam a zřejmě neměla šanci tuto událost přežít. Bohužel lze očekávat, že se letní bleskové povodně budou opakovat stále častěji (vliv změn klimatu) a mortalita larev tak zůstane velmi vysoká. Místo letošního tření nelze ani přibližně lokalizovat, jelikož přeživší tohotočasní larvy zřejmě byly rozplaveny na velké vzdálenosti od místa trdliště. Početnost mladých larev v předpokládané věkové kategorii 0+ až 2+ zůstává velmi nízká, a nemůže tak zásadně ovlivnit nepříznivý stav populace mihulí.

Příčinou nepravidelné úspěšnosti tření mihulí v Račince může být kromě vysoké predace dospělců jejich obecně nízká početnost. Ratschan (2015), který studoval populaci mihule ukrajinské v rakouské řece Pfuda, došel k závěru, že na populaci larev (větších než 75 mm) čítající cca 2000 jedinců připadá každoročně pouhých 25 dospělců, tedy přibližně 1 % z populace. Pokud jsou uvedené výpočty správné, tak na populaci z Račinky připadá každé jaro jen několik málo (2 až 5?) přítomných dospělců. Pak je zřejmé, že šance na úspěšnou reprodukci je zde velmi malá, jelikož dospělci se v takto nízké početnosti jednoduše téměř nemohou fyzicky potkat, nehledě na vliv predace a dalších negativních faktorů (např. fragmentace koryta).

Seznam monitorovaných podúseků, jejich atributy a lokalizace na mapě

Číslo lokality	Název lokality	Říční km	Délka loveného úseku	Průměrná šířka koryta
1	Dolní Račinka I	0,0 - 0,2	200 m	2 m
2	Dolní Račinka II	0,2 - 0,4	150 m	2 m
3	Dolní Račinka III	0,4 - 0,8	200 m	2 m
4	Račinka – lázeňský park	0,8 - 1,2	300 m	2 m
5	Račinka – meandry	1,2 - 1,5	300 m	2 m
6	Račinka – nad meandry	1,5 - 1,8	300 m	1,5 m

Obr. 2 - Schéma monitoringu na Račince v roce 2023. Čísla jsou zde vyznačené jednotlivé úseky říčního toku.

Velikostní kategorie	2019	2020	2021	2022	2023
<5 cm	-	-	-	-	2
5–10 cm	6	-	-	9	7
10–15 cm	41	3	5	-	3
> 15 cm	17	18	15	19	5
Metamorfující larvy	1	1	1	5	5
Celkem larev	65	22	21	33	22

Obr. 3 – Velikostní struktura larev nalezených v Račince v letech 2019-2023.

Profil	1	2	3	4	5	6	Celkem
2019	0	0	13	23	25	4	65
2020	0	1	11	8	1	1	22
2021	0	4	14	3	0	0	21
2022	0	3	8	9	10	6	33
2023	1	2	7	5	7	0	22

Obr. 4 – Srovnání počtu nalezených mihulí na jednotlivých úsecích Račinky v letech 2019-2023

3.4. Výzkum

Výzkum v roce 2023 nebyl realizován.

3.5 Výchova a osvěta

Nebylo prováděno

Zdroj:

Monitoring a záchranné transfery mihule ukrajinské v Račince, snížení predatorního tlaku ryb formou odlovů: Lukáš Merta, 2023. Závěrečná zpráva z činnosti za rok 2023.

Financováno Evropskou unií. Údaje a informace zveřejněné v tomto realizačním projektu vyjadřují názor či stanovisko pouze Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, nikoliv Evropské unie ani CINEA. Evropská unie ani CINEA nejsou odpovědny za jakékoliv použití informací, které tento realizační projekt obsahuje.